eens allen te beschamen, die zich vroeger minachtelijk over hem hadden uitgelaten. Steeds had hij, dien alles tegenliep, zich verbitterd gevoeld, dat Gijs bij velen om zijn geld zoo gezien was, terwijl niemand op hem, Steven, lette, die toch ook zijn best deed. Maar nu zou het anders worden, en zoo overwon de eerzucht de gierigheid, en gaf Steven „schatten" uit, zoo als hij 't noemde. Wel ging hem dat aan het hart, maar hij dacht: „Ik heb heel wat geerfd en daarbij, in één jaar verdien ik al dat geld makkelijk weer in."

Voor de huisvrouw was het nu eens uit met de zorgen, want haar man wilde thans ook, dat zij zich mooi zou kleeden, een dienstbode nemen en, als er gasten kwamen, die „deftig tracteeren" zou. Nu, de gasten bleven ook niet uit. Want het is waar wat de Schrift zegt: „De arme wordt zelfs van zijn vriend gehaat, maar de liefhebbers des rijken zijn velen."

Wat Gilles en Pieter betreft, ook aan hen had vader gedacht. De oudste, die in den verf winkel zou opgeleid worden, moest nu natuurlijk elders een plaats krijgen. Piet was voor smid bestemd, maar ook dat zou nu veranderen. Mijn zoons moeten heeren worden, dacht vader. Daartoe besloot hij hen den handel te laten leeren. Dat nu was niet onverstandig, maar minder gemakkelijk. Te Utrecht althans was, voor zoover Steven wist, geen gelegenheid, waar zijn zoons op een kantoor het Italiaansch boekhouden en meer dergelijke kundigheden konden leeren. Zoo zocht en vond hij dan ook een gelegenheid bij een groot koopman te Amsterdam, die bereid was, de twee knapen bij zich te nemen en op te leiden. Ze konden dan bij zijn boekhouder wonen. Dat kostte wel weer, en bracht niets op; maar vader zei: „Voor wat, moet wat. Later brengt dat zijn geld wel weer op. De menschen zullen nu eens zien, dat Steven Schravers ook wat durft, en zoo goed is als zijn broer Gijs."

Zoo was dan Steven, in hoogmoed des harten een als 't ware nieuw leven begonnen. Den Heere daarin te kennen, kwam niet bij hem op. Hij zou het, met zijn nu zoo onverwacht verworven geld, wel klaren. Natuurlijk wilde hij des Heeren zegen daarbij ook nog wel hebben, maar hij vergat wat geschreven staat:

De Heer betoont Zijn welbehagen,
Aan hen die needrig naar Hem vragen,
Hem vreezen, Zijne hulp verbeiden
En door Zijn hand zich laten leiden.

Daaraan echter dacht, onze Steven Schravers heel weinig. Nog minder zal hij verstaan hebben, dat de zegen des Heeren volstrekt niet, ja veelal niet bestaat in voorspoed, rijkdom en welvaart, maar in nog wat beters. Want de psalmdichter spreekt ook van een vreugd, die niet bestaat in aardsche zegeningen, als hij b.v. zegt:

Gij hebt me in 't hart meer vreugd gegeven,
Dan and'ren smaken in een tijd,
Als zij door aardsch geluk verheven,
Bij koorn en most wellustig leven,
In hunnen overvloed verblijd.

***

Nu moet ge weten, dat in den tijd waarvan ik hier spreek, ons vaderland in een zwaren oorlog was gewikkeld. Daarin streden Engeland, Nederland en Duitschland, tegen het overmoedige Frankrijk, welks koning, Lodewijk XIV, zijn macht ook over Spanje wilde uitbreiden, door daar een Franschen prins den troon te doen bestijgen.

Onze stadhouder, Willem III, koning van Engeland, over wien we pas hebben gesproken, had tegen die plannen van den Franschen koning, in der tijd de noodige maatregelen genomen. Toen echter was Willem gestorven. Doch anderen zett'en zijn groot werk voort. 't Is deze oorlog, die de Spaansche erfopvolgings-, of successie-oorlog wordt geheeten.

De Engelschen onder den hertog van Marlborough, de Nederlanders onder Jan Willem Friso en anderen, bevochten de Franschen in Zuid-Nederland of België. Dit land, wel eens het schaakbord van Europa genoemd, behoorde toen aan Oostenrijk, dat mede met Frankrijk in oorlog was. De vorst van Oostenrijk was namelijk toen keizer van Duitschland, een waardigheid, die nu, sinds 1871, wordt bekleed door de koningen van Pruisen.

Nu was er voor den oorlog ontzettend veel noodig, en zoo kwam het dat Steven, niet lang nadat hij den varkenshandel van zijn broeder had aanvaard, ook een bestelling kreeg van gezouten vleesch, te leveren aan de regeering, voor de troepen die in Brabant en elders in bezetting lagen. Natuurlijk had onze koopman dat gaarne aanvaard. Want er was goed aan te verdienen, als men maar puike waar en op tijd leverde. Ook behoefde men nooit naar zijn geld te wachten. Kortom de leverantie was iets recht begeerlijks. Wel was Steven een vredelievend man, die nooit een beest kwaad deed of 't moesten gemeste varkens zijn, maar toch speet het hem, toen er omstreeks het jaar 1711 geruchten van vrede begonnen te loopen.

Lang echter duurde dit niet, want de strijd werd nog een poos voortgezet, ook al trokken de Engelschen hun hand uit het spel. Voor eerst waren er dus nog vele zijden spek noodig, en dat bracht Steven een stevigen duit in den zak.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Bolnes, A. H. van Andel, te Zuidland. — Kruiningen, R. Sybrandy, te Blokzijl. — Axel, A. M. Elzinga, te Zalk en Veekaten.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Vierpolders, Brielsch Nieuwland en Hekeling, D. Boer, cand. te Snelrewaard. — Waddinxveen, C. J. Leenmans, te Bennekom. — Kropswolde, F. H. van Oosten, cand. te Eexta. — Oosterzee en Echten, J. Willemse, te Sloten — Meeden, V. H. Roobol, te Veendam. — Olst, J. Bruining Jr., te Hoogezand.

AANGENOMEN: Jelsum, H. G. Carnegieter Hz., cand. te Tzum. — Hoogeloon, J. Kalshoven, cand. te Elspeet.

BEDANKT: Oudeschild, D. Boer, cand. te Snellrewaard. — Rhenen, J. H. Gunning E.Bz., te Rijssen. — Westwoud, G. A. Lolcama, te Bergen-op-Zoom. — Krommenie dijk, J. Bender, te Peperga en Blesdijke. — Eierland, H. A. C. Snethlage, cand. te Amsterdam.

Advertentiën.

Heden overleed na een ongesteldheid van eenige dagen onze geliefde Moeder,
TRINTJE PIETERS GRIJPSTRA,
weduwe van Jan B. Wijmenga,
in den gezegenden ouderdom van 81 jaar en 11 maanden.
Dankbaar voor hetgeen zij voor ons was, troost ons in onze droefheid de wetenschap, dat zij thans de rust geniet, die er overblijft voor Gods volk.

Amsterdam. Dr. P. J. WIJMENGA. C. W. WIJMENGA—VAN KLUYVE.
Bergum. E. DE VRIES—WIJMENGA. J. D. DE VRIES.
Drachten. G. v. D. ZEE—WIJMENGA. J. K. v. D. ZEE.
Garijp. B. J. WIJMENGA. S. C. WIJMENGA—KOOISTRA.

Garijp, 14 Juli 1905.

Heden overleed in zijn Heere en Heiland onze geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer
FRANS TROMP,
in den gezegenden ouderdom van bijna 91 jaren.
De Wed. F. TROMP—BREEMAN,
en Kinderen.

Kampen, 21 Juli 1905.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

De Algemeene Vergadering
der VEREENIGING
tot Chr. Ver. van ZENUWLIJDERS
staat gehouden te worden
op DONDERDAG 28 SEPTEMBER e. k.

Afdeelingen, Corporatiën en Leden, die, overeenkomstig art 7 der Statuten, voorstellen wenschen te brengen op die vergadering, hebben deze in te zenden tot Woensdag 16 Augustus bij *den Secretaris,*
Ds. A. VAN ANDEL.
Heerenveen.

Synode der Geref. Kerken te houden in 1905.

Met het oog op de aanstaande Synode bieden wij aan een zeer beperkt aantal pakketten, inhoudende:

Acta der voorloop'ge Synode van Nederd. Geref. Kerken te Utrecht 1888. . . .	ƒ 0.90
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 1889. . . .	„ 0.80
„ „ 2e „ „ „ „ „ „ „ Leeuwarden 1890	„ 1.10
„ „ 3e „ „ „ „ „ „ „ 's-Hage 1891 . . .	„ 1.50
„ „ 4e „ „ „ „ „ „ „ Amsterdam 1892	„ 2.90
Acta der Generale Synode te Dordrecht 1893	„ 3.20
Het Gereformeerde Kerkel Congres. Drie referaten door Dr. F. L. RUTGERS, Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN en Dr. A. KUYPER 1887	„ 0.60
Dr. A. KUYPER. De Zegen des Heeren over onze Kerken. Inleiding op het gebed van het samenkomen der Geref. Kerken in Generale Synode te Middelburg 1896	„ 0.35
Rechtsgeleerde adviezen in zake het Kerkelijk Conflict I.	„ 0.60
„ „ „ „ „ „ „ IV.	„ 0.30
De Gereformeerde Commissie van Advies.	„ 0.25
Waarde totaal	ƒ 12.50

Dit geheele pakket wordt zoolang de voorraad strekt franco toegezonden na ontvangst van postwissel groot ƒ 3.90 met bijschrift „Pakket Synode".

Amsterdam,
Pretoria—Potchefstroom.
HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,
gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547—549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Schoolboekjes P. J. Kloppers.

Bekeken en Beluisterd. Een leesboek voor de middelste klasse.	ƒ 0.30
Geschiedenis des Vaderlands. Leesboek voor de hoogere klassen der Christelijke school en de lagere klassen van normaallessen en kweekscholen	„ 0.40
Klimop Leesboek voor school en huis	„ 0.25
Lelietjes van Dalen. Leesboek voor school en huis.	„ 0.25
Melklokjes. 25 Driestemmige liederen voor school en huis. Muziek van J. VAN TRIGHT.	„ 0.25
Sneeuwklokjes. Leesboek voor school en huis	„ 0.20
Vlooltjes. Leesboek voor school en huis	„ 0.20
Windekelken. Leesboek voor school en huis	„ 0.25

Tijdelijk aangeboden per stuk voor ƒ 0.12½,
per compleet stel voor ƒ 1.—.
Te bestellen door den Boekhandel of per postwissel bij de Uitgevers
Amsterdam,
Pretoria—Potchefstroom.
Höveker & Wormser.

Andreas Hyperius,
voornamelijk als homileet,
door Prof. P. BIESTERVELD.
Vroeger ƒ 1.75, thans 50 ct.
Na ontvangst van postwissel, franco p. p. door ZALSMAN te KAMPEN.
Alle Boekhandelaren nemen bestellingen aan.

Het PACKARD-ORGEL
heeft de wereldmarkt veroverd door zijne muzikale waarde en hoogst duurzame constructie.
Uitnoodiging tot nadere kennismaking bij
G. A. GOLDSCHMEDING,
Warmoesstr. 141 en Keizersgr. 305, Amsterdam.
Catalogus gratis.

Werken van Dr. A. KUYPER.

ONS PROGRAM.
DERDE DRUK.
Prijs ingenaaid ƒ 3.60; gebonden ƒ 4.50.

Eenige Kameradviezen
uit de jaren 1874 en 1875.
Prijs ƒ 3.90.

Het Calvinisme.
Het Calvinisme en de Historie. — Het Calvinisme en de Religie. — Het Calvinisme en de Staatkunde.—Het Calvinisme en de Wetenschap.— Het Calvinisme en de kunst. — Het Calvinisme en de Toekomst.
Prijs ingenaaid ƒ 2.50; gebonden ƒ 3.25.
Amsterdam,
Pretoria—Potchefstroom.
Höveker & Wormser.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15—17.
Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.
Als eerste uitgave voor 1905 werd den leden gratis toegezonden:
DE FRONTIEREN OVER
Holland in het jaar 1672,
DOOR
J. POSTMUS.
Geïllustreerd door JOHAN GEBHARD.
Prijs ingenaaid ƒ 2.75; in band van JAC. Ph. WORMSER ƒ 3.25.
Binnenkort ontvangen de leden als tweede present-exemplaar:
TWEEMAAL GEVONDEN.
Een verhaal (groot ongeveer 13 vel) door A. J. HOOGENBIRK.
Met illustratiën van JAN SLUYTERS.
Ieder kan lid worden dezer Vereeniging en betaalt dan jaarlijks ƒ 5.—. Men ontvangt daarvoor van elke in dat jaar verschijnende uitgave der Vereeniging een exemplaar gratis, tot een gezamenlijke waarde van minstens ƒ 5.—. Bovendien heeft ieder lid recht om in den loop van het jaar uit den catalogus der Vereeniging voor ƒ 5.— aan ingenaaide boeken te ontbieden. Ieder lid betaalt dus ƒ 5.— en ontvangt boeken voor minstens ƒ 10.—. ☞ Catalogus op aanvraag gratis.
Amsterdam.
Pretoria—Potchefstroom.
HÖVEKER & WORMSER.

E Voto Dordraceno
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Nieuwe uitgave in 4 deelen, geheel gelijk aan den vorigen druk.
Ingenaaid ƒ 19.—. In twee linnen banden ƒ 22.—.
(de vorige druk kostte f 25.— en gebonden f 29.—.
Deelen I en II zijn verschenen; deel III volgt eerstdaags.
Amsterdam,
Pretoria—Potchefstroom.
HÖVEKER & WORMSER.

Het Nederlandsch Handels-Informatie-Bureau v. d. SLUIJS & Co.
AMSTERDAM—GRONINGEN.
Raad van Bijstand en Toezicht:
Mr. G. A. P. M. VAN DER AA, Advocaat en Procureur.
D. VAN EYK, lid der firma Wed. P. VAN EYK & ZONEN.
E. LUDEN, Pres. v/d Raad van Beheer der Electr. Spoorweg-Mij.
Mr. S. DE VRIES Czn., lid van de Tweede Kamer der S. G. enz,
Het Bureau verstrekt informatiën omtrent alle handeldrijvenden in alle beschaafde deelen der wereld, heeft bijkantoren in de voornaamste steden des lands en agentschappen in alle handelsplaatsen der aarde. TARIEVEN OP AANVRAAG GRATIS.
Directie Amsterdam: M. VAN DER SLUIJS.
Directie Groningen: F. J. BOLT, M. BROUWER, JOH. TERPSTRA.

DR. A. KUYPER.
Gedurende enkele weken worden pakketten, bevattende de volgende veertien redevoeringen en brochures van Dr. A. KUYPER, franco toegezonden na ontvangst van postwissel à ƒ 3.50:

I. Band aan het Woord. Aantwoord op de vraag: Hoe is eene universiteit aan het Woord van God te binden? Voorgedragen op de meeting gehouden te Middelburg op 28 Juni 1899	ƒ 0.40
II. De zegen des Heeren over onze Kerken. Rede ter inleiding op het gebed voor het samenkomen der Gereformeerde Kerken in Generale Synode, gehouden in de Noorderkerk te Middelburg, op 10 Augustus 1896	„ 0.35
III. Eer is teer. Tegen Mr. W. H. DE BEAUFORT's Gidsartikel: „De Deputatenvergadering"	„ 0.90
IV. Het Calvinisme, oorsprong en waarborg onzer constitutioneele vrijheden. Eene Nederlandsche gedachte. Tweede druk	„ 0.90
V. Het Sociale Vraagstuk en de Christelijke religie. Rede bij de opening van het Sociaal Congres op 9 November 1891	„ 1.00
VI. Is er aan de publieke universiteit ten onzent plaats voor een faculteit der theologie? Referaat voor de meeting, gehouden ter gelegenheid van de tiende Jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag. 1890.	„ 0.50
VII. Maranatha. Rede ter inleiding van de Deputatenvergadering, gehouden te Utrecht op 12 Mei 1891	„ 0.25
VIII. Niet de vrijheidsboom, maar het kruis. Toespraak ter opening van de tiende Deputatenvergadering in het eeuwjaar der Fransche Revolutie . . .	„ 0.40
IX. Separatie en Doleantie. 1890	„ 0.50
X. Sion door recht verlost. 1887	„ 0.50
XI. Strikt genomen. Het recht tot universiteitsstichting staatsrechtelijk en historisch getoest. 1880.	„ 0.75
XII. Tweeërlei Vaderland. Ter inleiding van de zevende jaarvergadering der Vrije Universiteit. 1887	„ 0.50
XIII. Volharden bij het Ideaal. Openingswoord ter Deputatenvergadering van 17 April 1901	„ 0.25
XIV. Welke zijn de vooruitzichten voor de studenten der Vrije Universiteit? Rede ter inleiding van de Leeuwarder Meeting, op 5 Juli 1882	„ 0.40
Waarde totaal	ƒ 7.60

Franco toezending na ontvangst van postwissel groot ƒ 3.50, met bijschrift „Pakket brochures".
Amsterdam.
Pretoria—Potchefstroom.
HÖVEKER & WORMSER.

??? WIELRIJDERS ???
Hier is Concurrentie onmogelijk.
Eerste kl. HEEREN- en DAMESRIJWIELEN, bek. merken, prachtig vernikkeld en geëmailleerd, Echte Dunlop-banden, nik. velgen, vrijw. en rem, compl. met lamp, pomp, bel, enz. Spotprijs ƒ 54, gewone prijs is ƒ 105. Zelfde Rijw. zonder vrijwiel en rem ƒ 50. Damesrijwielen met doorschijnende kettingkast ƒ 5 hooger. Wanneer geen garantie wordt verlangd, wordt van elk Rijwiel ƒ 4 afgetrokken. Vraagt tot overtuiging franco en vrijblijvend een Rijwiel op zicht. Echte Dunlop banden ƒ 14.50 per stel van 4 stuks met 12 maanden garantie. Br. fr. Nr. 1878, aan SCHELTEMA & HOLKEMA's Adv.-Bur., Amsterdam.

Theologische en Wetenschappelijke Werken,
OP IEDER GEBIED.
HUIS- en KERKBIJBELS. — KERKBOEKEN.
KORAALBOEKEN. — MUURTEKSTEN.
Kinder Lees- en Prentenboeken.
HOLLANDSCHE, FRANSCHE, DUITSCHE en ENGELSCHE BOEKHANDEL,
HÖVEKER & WORMSER,
AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 154, bij het SPUI.
Telefoon Interc. 4066.
PRACHTWERKEN. — PHOTOGRAPHIËN.
Alle nieuwe uitgaven op
TECHNISCH GEBIED.
Tauchnitz-Edition, Reclam's Universal-Bibliothek, Unwins Library, enz., enz.
Directe verbinding met het Buitenland.

Boek- en Courantdrukkerij: DE ROEVER KRÖBER & BAKELS, Amsterdam.